

kender lidt til det til grund liggende materiale, vil forstå at vurdere de vanskeligheder, forfatteren har haft at kæmpe med. Han har uanset disse formået at skabe en velskrevet, harmonisk disponeret bog, der endelig giver os en stærkt tiltrængt kort og pålidelig oversigt over forbindelsen mellem Danmark og Grønland. Med den interesse, der for tiden næres for Grønlands fremtid, vil skildringen sikkert vinde læsere i en større kreds.

*Sune Dalgård.*

Den unge kulturhistoriske Forfatter Georg Hansen, der for et Par Aar siden udgav en Bog om Degnen i det 18. Aarhundrede (jvfr. 11. R. I, 558 f.), har nu udsendt et nyt Bind omhandlende Præsten i samme Tidsrum, *Præsten paa Landet i Danmark i det 18. Aarhundrede* (1947). Medens der baade formelt og indholdsmæssigt lod sig paavise meget væsentlige Mangler ved det førstnævnte Arbejde, vidner hans sidste Bog afgjort om Fremskridt i begge Henseender. Navnlige kan man konstatere en glædelig Fremgang i Retning af større Soberhed. Emnet er dog saa omfattende og kræver saa mange forskelligartede Forudsætninger, at det er tvivlsomt, om Forf. har gjort rigtigt i allerede nu at inkludere sig paa en Syntese og ikke snarere burde have nøjedes med foreløbig at give Bidrag til Belysning af enkelte Sider deraf.

En Hovedmangel forekommer det mig at være, at Forf. gennemgaaende lader sin Fremstilling standse ved ca. 1780. Netop naar det gælder at klargøre den store Forandring i Forhold til nedarvet Tankegang og Skik, der finder Sted i Præstens Stilling i det 18. Aarhundrede, kan man vanskeligt undlade at behandle Aarhundredets sidste Femtedel, hvori de mest afgørende Forskydninger indtræffer baade idémæssigt og i det praktiske Liv.

Svagest synes iøvrigt det indledende Afsnit om Præstens almindelige Stilling at være; man savner her paa flere Punkter en dyberegaaende Forstaaelse af den kirkehistoriske Baggrund. Det er saaledes mærkeligt, at der (S. 45) under Behandlingen af Tidens herskende Strømninger aldeles ikke tages Hensyn til den saakaldte ældre Supranaturalisme, der ikke blot teologisk og litterært fik Betydning, men ogsaa skabte en ny Præstetype, oftere urigtigt sammenblandet med den senere »rationalistiske«.

Værdifulde er derimod de følgende Kapitler, der behandler Landsbypræstens materielle Stilling — derunder Præstegaarden som Kærnepunkt i den daglige Tilværelse —, hans Forhold over

for Menigheden som Udøver baade af gejstlige og verdslige Funktioner samt hans sociale og moralske Placering. Der er i disse Afsnit paa Grundlag af flittige Arkivstudier fremdraget talrige interessante Træk, der er velegnede til at belyse en Række konkrete Faktorer. Særlig kan fremhæves Gennemgangen af de gejstlige Bogsamlinger efter Skifteprotokollerne.

Kan Forf. ikke frikendes for en vis Overtro paa Værdien af Statistik selv paa Omraader, hvor man hellere maa veje end tælle, og har han maaske en lovlig stærk Lyst til at inklade sig paa vidtløftige historiefilosofiske Spekulationer, som det specielle Emne næppe gør paakrævede, saa maa man anerkende den prisværdige Stræben efter at vise historisk Forstaaelse og Redelighed i Bedømmelsen, som overalt gør sig gældende.

*Bjørn Kornerup.*

Da det franske Akademi efter det tyske voldsherredømmes sammenbrud udfyldte de mange huller, som krigen og nødaarene havde slaadet i de »udødeliges« rækker, og til en af de ledige pladser kaldte René Grousset, var dette valg en vel fortjent anerkendelse af et omfattende og mangesidigt historisk og arkæologisk forfatterskab.

Grousset's forskningsomraade er Asien; hans historiske forfatterskab har sin rod i denne verdensdels historie, men er opbygget paa bred universal-historisk grund. Grousset gør sig til talsmand for at betragte Asiens historie som et selvstændigt historisk problem, og ikke, som det saa ofte sker, som et vedhæng til den europæiske »verdenshistorie«, hvor Asien i det store og hele kun kendes værdig til at finde omtale i egenskab af et interesseomraade i kulturel og politisk henseende for europæiske stater og folk. Ud fra betragtningen af Asiens historie som en enhed og et selvstændigt led i verdenshistorien kommer Grousset til at tillægge brydningerne, eller om man vil vevselvirkningerne, mellem Asien og Europa en fremragende betydning som virkende faktor i historiens gang i begge disse to store landomraader, og i sit forfatterskab vender han stadig tilbage til denne dynamiske betragtning af Asiens historie i verdenshistorisk ramme, hvorfor ogsaa konfliktsituationerne mellem Europa og Asien indtager en fremstaaende plads i hans forskninger.

Det første større historiske arbejde i Grousset's omfattende forfatterskab var *Histoire de l'Asie* (3 bd. Paris 1921-22), hvoraf et resumé foreligger i det lille bind med samme titel i serien »Que sais-je« (Paris 1941); dette arbejde er den første sammen-